

Pedro Arrupe

O VJERNOJ ODANOSTI SVETOM OCU

Ovaj je dokument general Družbe Isusove uputio njezinim članovima. Budući da u njemu govori o pojavi koju u Crkvi danas često susrećemo, mislimo da činimo dobro što s tim dokumentom u cijelosti upoznajemo i naše čitatelje. Pritom nas vodi i želja da javnosti iznesemo načela po kojima se isusovci rukovode u pitanju Papina autoriteta i osobe sadašnjeg Pape Pavla VI, kako bi se njihov rad mogao lakše prosuđivati. U ovom pismu nalaze se također kriteriji za prosuđivanje izjava nekih isusovaca o Papi i njegovim postupcima posljednjih godina kao i generalovo mišljenje o tome.

Uredništvo

Nije tome dugo da sam, govoreći na Sinodi biskupa o pitanju pravde u svijetu, ustvrdio da je lik Svetog Oca kod većine ljudi obično vrlo iskrivljen. Duboko me je boljelo što su i neki od naših, čini se, donekle krivi za to. Nužno je da taj lik bude što prije ponovno u pravom svjetlu. Dok o tome razmišljam, samo od sebe mi se nameće pitanje na koje u savjesti moram odgovoriti: što u toj stvari moram ja sam učiniti a što cijela Družba?

Prije svega, treba da postanemo svjesni da je duh vjere odanosti Svetom Ocu stvar naše posebne odgovornosti i poslanja. Taj je duh potekao iz našeg četvrtog zavjeta, koji je po sv. Ignaciju osnovno načelo i temelj Družbe. Obilježen je dugom tradicijom četiriju stoljeća. On mora i u našim dušama uhvatiti što čvršći korijen.

U današnje vrijeme sve se više širi pusta sloboda raznih mišljenja, izražavanja i kritiziranja, a s druge strane i u bitnijim pitanjima nastaje krajnja zbrka i pometnja, na primjer pri tzv. »demitizaciji autoriteta«. Oslabila je tako i kod nekih članova naše Družbe ako ne baš sama vjernost Svetom Ocu, a ono bar prikladan način njenog očitovanja u praksi.

Neki tvrde da i iskrena kritika pokazuje vjernu odanost Svetom Ocu. Pod iskrenošću shvaćaju da svatko javno iznese što god mu se čini da bi trebalo drugačije gledati ili suditi. Morali bismo se ipak upitati pred Gospodinom

nije li nas krivo uzeta težnja za suradnjom ponekad dovela do toga da kritiziramo osobu idući zapravo za naklonošću javnosti. Kritizirati i privatno, a pogotovo javno one na odgovornim mjestima, to je danas najlakši način da se stekne popularnost. Ali braniti autoritet, odnosno zalagati se za nj, to nije popularno i traži hrabrosti, kako su mi ne tako davno priznali neki pisci.

Nema sumnje da se i vršenje i prihvaćanje autoriteta danas shvaća na razne načine. Samo je isto tako istina da su neki htjeli izbjeći prijašnji način pokoravanja autokratskim narednjima, kako se to kaže, koji se danas smatra previše mehaničkim, pa su otišli u drugu krajnost te upali u kritiziranje, u osporavanje, u apriorno odupiranje svemu što dolazi bilo od kojeg autoriteta.

Teškoća je, dakle, u tome da steknemo onaj pravi ignacijanski stav volje prema autoritetu koji zahtijeva poslušnost, a u isti mah odobrava i savjetuje otvorenost i dijalog, i kao temelj ima međusobnu iskrenost i poštovanje. Taj stav treba da se u članovima Družbe oslanja na nadnarav i da ga prožimā »zakon ljubavi«.

Kad se radi upravo o Svetom Ocu, ako smo vjerni stoljetnoj našoj tradiciji i ako želimo da nam apostolat bude više djelotvoran, moraju nas u reagiranju voditi ljubav i poštovanje koje dugujemo Kristovu Namjesniku. A to znači: svima nam valja težiti da njegove brige budu i naše brige, da norme koje daje budu naše norme, pa da s njim surađujemo. Vrlo mi je drago kad vidim da velika većina naših tako radi.

Ne smatram ipak isključenim da netko osjeti poteškoću kad prihvaća koju stvar ili normu i da, uistinu želeći dobro, drži svojom dužnošću da očituje takvo neslaganje. U tom slučaju neka stvar svakako promisli pred Gospodinom i neka upita za savjet nekoliko razboritijih ljudi, dok jasno ne upozna hoće li ili neće obazriva šutnja biti korisniji čin i ne veže li ga obveza da na svaki način izbjegne da neuputno iznošenje mišljenja bude drugima na duševnu sablazan ili im unese pometnju u savjest. Nipošto nemojmo smetnuti s uma da stalno bezobzirno kritiziranje donosi kao svoj nusprodukt rušenje samog autoriteta. A to je, očito, vrlo teška stvar i Crkvi sprema najgoru nesreću. Pritisak putem javnog mnijenja i putem kritiziranja osobe nije pravi put da se Svetom Ocu iznose ideje i mišljenja.

Ako netko misli da je dužan iznijeti sumnju ili primjedbu glede nečega, uvijek će u Družbi naći i puta i načina da njegovo mišljenje dođe onome kome treba, pa i samom Svetom Ocu, a da to bude zbilja prikladno i djelotvorno.

Zadnjih sam godina sam osobnim iskustvom, za koje znam da ga drugi jedva mogu imati, i ni najmanje se ne bojim to ustvrditi, spoznao da je u sadašnjeg pape Pavla VI toliko otvorenosti misli i srca, toliko ljubavi i evanđeoske skromnosti da je već zbog toga onaj bezobziran način reagiranja kakav danas češće susrećemo (i kod pojedinaca i kod skupina, pa i katoličkih — makar je to neugodno kazati) neprikladan, nepravedan, upravo nepodnosiv.

Zbog toga želim da svatko od naših iskreno pred Bogom preispita svoju savjest: kako stoji sa mnom u toj tako važnoj stvari? Ne nalazim li u svom načinu reagiranja nešto što bi moglo povrijediti ili umanjiti autoritet Svetog Oca? Na što bih u sebi morao pripaziti da bude omogućena suradnja s njim? Mogu li nešto pridonijeti da se i osoba Svetog Oca i njegov autoritet ispravno cijene i odano prihvaćaju? Ako sam se već upustio u destruktivnu kritiku, ne moram li onda još pažljivije preispitati svoj odnos prema Crkvi i prema samoj katoličkoj vjeri?

Ne traži se ovdje od nas neko popustljivo dodvoravanje, nego iskren, apostolski i sinovski stav u kojem, kao očima sv. Ignacija, nadziremo svoj način reagiranja na tom području. To nikako neće smetati pravom teološkom i znanstvenom istraživanju, niti će biti kakva zapreka pastoralnom djelovanju. Naprotiv, priskrbit će vam obilan Božji blagoslov. Želio bih da osobito oni kojima su na raspolaganju sredstva društvenog priopćavanja upotrijebe što više »ignacijanske razboritosti« ne bi li pronašli kako da se dođe do toga da Svetog Oca svi zavole i poštuju kao što dolikuje Kristovu Namjesniku.

Evo, što sam osjećao, htio sam iskreno i bez zamagljivanja iznijeti pred vas. Vrlo mi je stalo do toga da članovi Družbe, svi zajedno i pojedinačno, to isto osjećaju. Takav naš stav, pun ljubavi i vjernosti Kristovu Namjesniku, valja smatrati jednim od temelja duhovnosti i autentičnosti pravog isusovca.

Preporučujem se u vaše molitve.

Na blagdan obraćenja sv. Pavla.

Rim, 25. siječnja 1972.

Josip Antolović

UZ 75-GODIŠNJICU JEDNE SMRTI

Svako doba ima svoj ukus, pa prema tome i svoje zahtjeve. Oni se odnose na sva područja života. I na religiozno područje, dakle i na kršćanstvo, a unutar ovoga na životopise svetaca. Možda je ovo područje u posljednje vrijeme postalo osobito osjetljivo, o čemu svjedoči i izvanredna kritičnost čitalačke publike prema biografijama svetaca. I ta se kritičnost ne sastoji u prvom redu prema samim činjenicama iz života pojedinog sveca, nego prema načinu kako se one prikazuju. Tu je današnja čitalačka publika neobično osjetljiva i veoma je teško pogoditi njezin ukus i zadovoljiti njezine zahtjeve.

O tome problemu govori vrlo zanimljiva i značajna studija Jean-François Sixa: »Kako treba opisati život jednog sveca?«* On smatra da je važno orisati sveca u njegovoj svakidašnjici, u običnu životu, koji ne obiluje ničim izvanrednim. Pritom se poziva na ugled pape Pija XI, koji je nazvao Malu Tereziju »najvećom sveticom novog vremena« i nastavlja: »Ima li svakidašnije i manje čudesne stvarnosti od života jedne karmelićanke unutar njezinih samostanskih zidina? Neke su činjenice u njezinu životu prenaplašene pa im se pri-

* Usporedi: *Saints d'hier et sainteté d'aujourd'hui*, Centre Catholique des Intellectuels Français, Paris, Desclée de Brouwer, 1966.